

KLUSSEN WIJZER

SANITAIR

5

Kantoor Hilversum
Schapenkamp 130
Postbus 329
1200 AH HILVERSUM
035 - 672 66 99

Kantoor Bunschoten
Op de Ree 161-A
Postbus 1
3750 GA BUNSCHOTEN
035 - 672 66 99

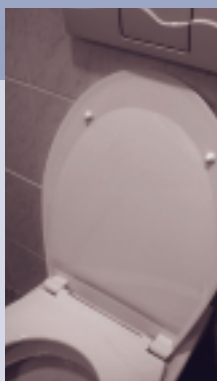
*Servicelijn
reparatieverzoeken*
035 - 621 08 88

Het Gooi en Omstreken

Klussenwijzers

- Sanitair
- Waterleiding en afvoer
- Koperen aanvoerleidingen
- Kunststof afvoerleidingen
- Een toilet installeren
- Een bad of douche aanleggen
- Een wastafel plaatsen
- Waterbesparend sanitair
- Kwaliteitseisen

Sanitair

Wilt u uw oude wc met stortbak vervangen door een modern duoblok of uw douchebak inruilen voor een comfortabel ligbad? U kunt dit heel goed zelf doen, als u maar de juiste materialen gebruikt en de juiste aanwijzingen volgt. Deze klussenwijzer vertelt er meer over.

Waterleiding en afvoer

Of u nu een toilet, een bad, een douche of een wastafel installeert, altijd krijgt u te maken met water dat moet worden aan- en afgevoerd. Ook als u zoveel mogelijk uitgaat van bestaande aansluitingen, ontkomt u vaak niet aan een kleine verlenging of omlegging van de leidingen. In verreweg de meeste huizen is de waterleiding van koper. Een 22 mm dikke buis komt uw huis binnen bij de watermeter en de hoofdstopkraan. Vandaar zijn er vertakkingen met een diameter van 15 mm naar de keuken, de badkamer en het

Versie juni 2006 / Het Gooi en Omstreken kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van deze kluswijzer en de wijze van uitvoering.

Tekst en productie: Soet & Blank bv, Dordrecht - Vormgeving: Studio Coks Prins, Amsterdam
Prepress: StudioVolmaakt, Willemstad - Druk: BDU Grafisch Bedrijf, Barneveld

toilet. Kranen en toestellen zijn hier vaak met een leiding van 12 mm dikte op aangesloten. Het water wordt via de verticale standpijp afgevoerd naar het riool. Afvoerbuizen zijn doorgaans van PVC; die van het toilet heeft een diameter van 110 mm, de overige meestal 40 of 50 mm. Aan het begin van elke afvoer zit een sifon of stankafsluiter, waar u altijd bij moet kunnen om verstoppingen te verhelpen. Sluit voordat u begint altijd de waterleiding af. Dit doet u door de hoofdkraan dicht te draaien en daarna alle kranen in huis open te zetten. Soms hebben vertakkingen een eigen stopkraan en volstaat het om maar een gedeelte van het circuit af te sluiten. Op elke stopkraan zit een aftapkraantje, waarmee u het water uit de leiding laat lopen.

Het benodigde materiaal

Voor een sanitaire klus zijn de volgende gereedschappen nodig: rolmaat, waterpas, ijzerzaag en pijpensnijder, pijpenbuiger, schuurlijnen, waterpomptang, steeksleutels, soldeerbrander, boormachine en schroevendraaier.

Koperen aanvoerleidingen

Voor de waterleiding gebruikt u een koperen Kiwa-gekeurde buis met de juiste diameter. Voor leidingen in de muur of in de vloer gebruikt u bij voorkeur WICU buis (uitgegloeide koperen pijp in mantelbuis). Buigen doet u met een pijpenbuiger of door bochtstukken van 45° of 90° aan te brengen. Andere verbindingen maakt u met hulpstukken als een muurplaat, een T-stuk of een kruisstuk. Met een sok koppelt u twee buiseinden, met twee S-koppelingen monteert u een mengkraan en voor uitzonderlijke gevallen is er de flexibele koppeling. U kunt de verbindingen solderen of gebruik maken van knelfittingen, wat makkelijker is, maar wel een stuk duurder. Om te solderen zaagt of snijdt u de buis haaks af. Schuur de bramen weg en reinig de buitenkant van de buis en de binnenkant van het hulpstuk met schuurlijnen. Smeer beide uiteinden in met soldeervet en schuif ze in elkaar. Zet de vlam van de brander erop. Zodra het vet gaat vloeien, drukt u de soldeerdraad tegen de afsluitnaad. Het soldeer vloeit dan vanzelf naar binnen. Maak de verbinding

na afkoeling schoon met een vochtige doek. Ook voor een knelfitting moeten de buiseinden haaks en braamloos zijn. Bevestig de moeren en de ring. Steek daarna de buizen in de fitting en draai de moeren met twee steeksleutels stevig vast. Zet de leidingen met beugels of klemzadels vast op de muur. Plaats deze maximaal een meter uit elkaar en op hooguit 15 cm van een haakse bocht. Waterleidingen krimpen en zetten uit. Omring ze, waar ze door vloeren en muren gaan, met een stukje PVC-buis dat een iets grotere diameter heeft. Dicht de naden af met siliconenkit. Als de koperen leidingen worden ingestort in beton moeten deze worden omringd met PVC-buis.

Kunststof afvoerleidingen

Voor kunststof leidingen bestaan er eveneens hulpstukken als bochten, T-stukken en moffen. Als die zijn voorzien van een rubberen ring (insmeren met vaseline of afwasmiddel), steekt u ze zo in elkaar, anders gebruikt u PVC-lijm. Zaag de buizen haaks af en verwijder bramen met een mesje. Ruw de te lijmen oppervlakte van de buis en het verbindingsstuk op met schuurlijnen of schuurpapier. Maak de onderdelen vetvrij met een speciaal reinigingsmiddel, breng de lijm aan en schuif de delen in elkaar. Hierna mag u ze niet meer draaien, anders gaat de verbinding lekken. Met beugels bevestigt u de leidingen op de muur of tegen de onderkant van de vloer. Laat afvoerleidingen nooit precies horizontaal lopen. Zorg er voor dat het afschot minimaal tussen de 0,5 en 1 cm per meter bedraagt.

Een toilet installeren

U kunt kiezen uit een toiletspot met uitlaat naar achteren of naar beneden. De afstand tussen de pot en de achterwand bepaalt het type waterservoir. Wellicht is er voldoende ruimte voor een duoblok, waarbij pot en reservoir één geheel vormen. Anders komt de stortbak hoger tegen de wand. Of u blijft gewoon de oude gebruiken. Draai de stopkraan van het reservoir dicht en spoel door, haal de valpijp weg, neem de stortbak van de wand en schroef de pot los. Stop het

afvoergat tijdelijk dicht, zodat er niets in kan vallen. Bevestig de nieuwe stortbak op de juiste hoogte aan de wand en monteer de toevoerleiding en het stopkraantje. Haal voordat u gaat solderen de losse onderdelen uit het kraantje, anders verbranden ze. Sluit vervolgens met een moer en een rubberen ring de PVC-buis aan de pot aan. Zet het nieuwe toilet boven de afvoer en teken de schroefgaten af. Boor de gaten; gebruik bij een betonvloer pluggen. Schuif het afvoermanchet over de uitlaat van de pot, eventueel met wat afwasmiddel en maak de naden waterdicht met siliconenkit. Plaats nu het toilet waterpas met wat stukjes lood onder de rand en schroef het vast. Sluit tot slot de valpijp aan. Bij een duoblok hoeft u alleen de pot te plaatsen en de watertoevoer te verzorgen.

Een bad of douche aanleggen

Bij een ligbad en een douche komen de leidingen voor warm en koud water binnen via een muurplaat. Hierop wordt een mengkraan aangesloten met behulp van twee S-koppelingen. Omdat die onafhankelijk van elkaar kunnen draaien, is het altijd mogelijk om de kraan exact horizontaal te bevestigen. U maakt de koppelingen waterdicht door de schroefdraad ruw te maken en met hennep of teflontape te omwikkelen. Bij de hoekstopkraan zorgt de fiberring voor de afdichting.

Bad

Lig-, zit- en andere baden zet u met stelpootjes zuiver horizontaal. De randen laat u rondom steunen op een ombouw. Waar het bad tegen de muur komt, bevestigt u met pluggen en schroeven een stevige lat. Laat de andere zijden rusten op een frame van bijvoorbeeld houten balken van 44 x 67 cm en gipsplaten. Of metsel wandjes van gasbetonblokken, die makkelijker te betegelen zijn. Neem in de ombouw een tegelluikje op (in diverse maten verkrijgbaar), zodat u later altijd de sifon kunt bereiken. Maak eerst de afvoer in orde. Bevestig in het bad de afvoerplug en monteer de overloop die hiermee één geheel vormt. Smeer de bovenrand van de ombouw af met specie en druk het bad hierin totdat het op de ondersteuning rust. Dicht de naden af met siliconenkit. Breng via het luikje de sifon aan

tussen de badplug en de afvoerleiding. Aan de onderkant van het metalen bad zit een lip die u met een blanke draad, beschermd door een elektrabuis, met de aardleiding verbindt. Als u de ruimte onder bad opvult met glas- of steenwol, blijft het water langer warm. Sluit als laatste de mengkraan aan.

Douchebak

Het installeren van een douchebak gaat op dezelfde wijze als van een bad. Let op dat onder de bak voldoende ruimte overblijft voor de sifon.

N.B. In badkamers mogen elektrische apparaten uitsluitend worden aangebracht of gebruikt op tenminste 120 cm van de douchebak. Stopcontacten mogen alleen dan worden aangebracht indien er een aardlekschakelaar van 30 ampère aanwezig is.

Een wastafel plaatsen

Alleen een sterke wand kan een wastafel dragen. Breng daarom in een gipsplatenwand eerst een extra dwarsligger of een stuk multiplex aan tussen twee staanders van het regelwerk. Een wastafel hangt gemiddeld 90 cm hoog. Maak aftakkingen (12 mm) van de leidingen voor warm en koud water. Hiervoor zaagt u de leiding door op twee plaatsen, 19 mm van elkaar. Verwijder het losse pijpje en zet er een T-stuk voor in de plaats. Op soortgelijke wijze leidt u vanaf de riolering een PVC-afvoerbuis (40 mm) tot midden onder de wastafel, zo dicht mogelijk tegen de wand. Monteer vervolgens de twee verbuigbare kraanbuisjes in de daarvoor bestemde openingen van de wasbak, alsmede de kraan zelf. Zet ook de afvoerplug vast. Aan de achterkant van de wastafel zitten twee ophanggaten. Meet nauwkeurig hun hart-op-hartafstand op en teken ze met behulp van een waterpas af op de wand. Boor gaten van 12 mm, steek er pluggen in en bevestig de wasbak met de bijgeleverde ophanghaken, plugbouten of draadstiften. Plaats ten slotte de sifon en sluit de aan- en afvoerleidingen aan.

Waterbesparend sanitair

De gemiddelde Nederlander gebruikt 135 liter water per dag ofwel 50.000 liter per jaar. Een waterbesparend toilet kan het verbruik terugdringen tot 10.000 liter per persoon per jaar. Een stortbak met een beperkte inhoud en een spoelonderbreking, die u beide ook op een bestaand toilet kunt aanbrengen, bespaart ongeveer 5.000 liter. Bij een spaardouchekop, geschikt voor een combiketel of een boiler en niet voor een kleine geiser, kan de besparing oplopen tot 7.500 liter. Bovendien verbruikt u hiermee minder gas. Voor keuken- en wastafelkranen zijn volumebegrenzers verkrijgbaar, die zowel water (1.500 liter) als gas besparen. Bij elkaar scheelt dat al gauw een paar tientjes per jaar.

Kwaliteitseisen

Wij bieden u de mogelijkheid uw woning naar eigen wens aan te passen. Hieraan zijn spelregels verbonden en één van die spelregels is dat de woningaanpassing moet voldoen aan de volgende kwaliteitseisen:

Bouwkundige en veiligheidstechnische eisen

Leidingwerk en riolering

1. Verander niets aan het leidingwerk en de aansluitpunten van gas, water en elektra. Is dit wel nodig, dan moet dit door een erkend installateur worden verricht en gekeurd.
2. De aansluitingen van het sanitair op de binnenriolering moeten waterdicht zijn.
3. De sifon of stankafsluiter moet altijd bereikbaar zijn (zogenoemde inspectieluik).
4. De afvoerleiding van het riool mag nooit aansluiten op een buis met een kleinere diameter.
5. Gebruik hittebestendige PVC.
6. Sluit de hoofdkraan af en laat het leidingnet leeglopen, wanneer u werkt aan het sanitair.
7. Leidingwerk in de muur moet altijd met PVC mantelbuis worden aangebracht. Er mogen geen verbindingen in zitten.

Toiletspot

8. Gebruik alleen materiaal met KIWA-keurmerk of CE-keurmerk.

Stortbak

9. Gebruik alleen materiaal van het merk WISA of GEBERIT.

Fontein/wastafel

10. Gebruik alleen materiaal met KIWA-keurmerk of CE-keurmerk.
11. De hoogte van een fontein of wastafel is 90 tot 95 cm boven de grond.
12. De fontein of de wastafel moet u aansluiten met een witte PVC-bekersifon op binnenriolering en op de wand- of vloerpijpaansluiting met een wit rozet.
13. Bevestig de fontein of de wastafel stevig vast aan de muur met speciaal daarvoor bestemde schroeven en pluggen (afhankelijk van materiaal muur).
14. De wastafel moet zijn voorzien van een stop aan een ketting.

Kranen

15. Het gebruik van stopkranen is aan te raden, want dan kunt u van stromend water gebruik blijven maken als u de mengkraan monteert of demonteert.
16. De kraan moet van het merk Venlo of Grohe zijn en voldoen aan het KIWA of CE-keurmerk.
17. De kraan in het bad of de douche moet bij voorkeur in het midden van de lange zijde of 1.10 meter boven de grond worden geplaatst.

Douche

18. De hoogte van de douche moet bij voorkeur 2.10 meter zijn.
19. U mag alleen materiaal gebruiken met een KIWA-keurmerk of CE-keurmerk.
20. De deuren van een douchecabine moeten goed open en dicht gaan en de bevestigingsmiddelen moeten roestvrij zijn.
21. U moet een doucheglijstang gebruiken.
22. Het formaat van de douchebak is minimaal 800 x 800 mm, dikte 3,5 mm en deze moet zijn geaard.

Bad

24. Het bad moet geaard zijn.
25. Als het bad rondom dichtgemaakt is, moet er een inspectieluikje aanwezig zijn.
26. Het bad moet waterdicht zijn en voorzien zijn van schimmelwerende siliconenkit (sanitairkit).
27. Het bad moet waterpas liggen.
28. De aansluiting met het tegelwerk moet worden gevuld met schimmelwerende rubberkit.

Onderhoudstechnische eisen

29. U bent zelf verantwoordelijk voor het onderhoud aan het sanitair en voor eventuele vervolgschade.

Vooraf toestemming vragen

Voordat u begint, dient u aan Het Gooi en Omstreken toestemming te vragen voor het mogen uitvoeren van de verandering in en/of aan uw woning. Dit gebeurt schriftelijk met het aanvraagformulier achterin deze map. Voor een aantal voorzieningen is advies en controle door ons verplicht.

